

An abstract graphic featuring several yellow squares of varying sizes scattered across the upper half of the page. A thin yellow line runs diagonally from the bottom left towards the top right. A grey line runs diagonally from the top right towards the bottom left. The bottom right corner of the page is a solid yellow shape.

Thema-audit Wagenparkbeheer

Globaal rapport | 31 januari 2017

De auditopdrachten die de onderliggende basis voor dit globaal rapport vormen, zijn uitgevoerd in overeenstemming met de internationale standaarden van het Institute of Internal Auditors (IIA). Elke vijf jaar evalueert een externe instantie of Audit Vlaanderen deze standaarden naleeft.

Thema-audit Wagenparkbeheer

Globaal rapport | 31 januari 2017

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	5
Detailvaststellingen aanbevelingen	10
Managementreactie	17
Aanbevelingentabel	18
Bijlage 1: Beschrijving van de opdracht	20
Bijlage 2: Verzendlijst	23

SAMENVATTING

Binnen de Vlaamse overheid zijn volgens de laatste publiek beschikbare gegevens 3.795 dienstvoertuigen¹ in beheer bij de entiteiten van de verschillende beleidsdomeinen. Organisatiebrede richtlijnen en voorwaarden betreffende de verwerving en vervreemding, het gebruik en het beheer van deze dienstvoertuigen² zijn vastgelegd in een omzendbrief uit 2013³. De concretisering van deze richtlijnen in een eigen organisatiespecifiek facilitair en HRM-beleid behoort tot de verantwoordelijkheid van de leidinggevenden.

Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse regering van 6 maart 2015 tot oprichting van o.a. het gemeenschappelijk dienstencentrum 'facilitaire end-to-end dienstverlener' (hierna verkort facilitair dienstencentrum) bij Het Facilitair Bedrijf, wordt de centraal aangeboden dienstverlening versterkt en wordt een verbetering van de kwaliteit van de aangeboden dienstverlening nagestreefd alsook de realisatie van efficiëntiewinsten binnen de ondersteunende taken en functies. Een stappenplan voor de aansluiting van de entiteiten bij deze facilitaire dienstverlener werd opgemaakt en een referentiekader geeft weer welke taken met betrekking tot wagenparkbeheer⁴ door de gemeenschappelijke dienstverlener en welke taken door de entiteiten zelf in principe moeten worden uitgevoerd.

Audit Vlaanderen ging bij 6 entiteiten, die samen ongeveer 46% van het totale wagenpark binnen de Vlaamse overheid beheren, na in welke mate de nodige beheersmaatregelen aanwezig zijn om de risico's m.b.t. de verwerving, het gebruik en de vervreemding van dienstwagens in te perken. Deze auditopdrachten werden uitgevoerd in de periode februari t.e.m. augustus 2016.

Daarnaast onderzocht Audit Vlaanderen, in de periode februari t.e.m. april 2016, in welke mate de aansluitingstrajecten en in het bijzonder de overdrachten van het wagenparkbeheer van de beleidsdomeinen/entiteiten naar het facilitair dienstencentrum voldoende projectmatig werden aangepakt en de nodige beheersmaatregelen aanwezig zijn om de risico's verbonden aan deze transitietrajecten voldoende in te perken.

Bijlage 1 geeft meer toelichting over deze thema-audit (situering, auditdoelstelling, -aanpak en -reikwijdte).

*****

De auditresultaten tonen aan dat bij 5 van de 6 onderzochte entiteiten het beheer van het wagenpark ontoereikend is. Bij deze entiteiten werden in meer of in mindere mate belangrijke risico's vastgesteld met betrekking tot een inefficiënt beheer van dienstvoertuigen, mogelijk misbruik ervan of inbreuken op de wetgeving overheidsopdrachten of op de fiscale wetgeving betreffende het gebruik van dienstvoertuigen voor privé doeleinden.

---

¹ Bron: <https://overheid.vlaanderen.be/bedrijfsinformatie/aantal-wagens-klasse>, laatste gegevens van eind 2014.

² Voor deze audit wordt onder dienstvoertuigen hetzelfde verstaan als in de omzendbrief: personenwagens, terreinwagens en bestelwagens. Vrachtwagens en andere specifieke voertuigen vallen niet onder de toepassing van deze audit. In dit rapport wordt bij de vermelding van de termen dienstwagen, wagen of voertuig hetzelfde verstaan als dienstvoertuig.

³ Omzendbrief BZ/2013/3 betreffende de verwerving en vervreemding, het gebruik en het beheer van dienstvoertuigen.

⁴ De termen wagenpark, wagenparkbeheer, wagenparkgegevens, wagenparkbeheerstool en wagenreglement dienen gelezen te worden als betrekking hebbend op de dienstvoertuigen zoals gedefinieerd in voetnoot 2.

De onderstaande tabel geeft de risicoafdekking weer bij de zes geauditteerde entiteiten, overeenkomstig de procesfasen van het controleprogramma. De inschattingen zijn anoniem weergegeven.

	Entiteit 1	Entiteit 2	Entiteit 3	Entiteit 4	Entiteit 5	Entiteit 6
Behoeftebepaling	▲	■	▲	▲	▲	■
Verwerving en levering	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Brandstof	●	●	■	■	▲	●
Onderhoud	●	●	■	●	▲	●
Poolwagens	■	■	▲	■	▲	●
Vervreemding	▲	▲	▲	■	▲	■
Wagenreglement en richtlijnen	■	■	▲	■	▲	●
Rollen en verantwoordelijkheden	●	●	■	■	▲	●
Masterdata en wagenparkbeheersysteem	■	●	▲	●	▲	●
Registratie van privégebruik	■	●	▲	▲	●	●

Tabel 1 – Risicoafdekking per entiteit

Legende

hoog	●	M.b.t. dit subproces werden één of meerdere risico's geïdentificeerd die de realisatie van de doelstellingen van het proces kunnen verhinderen. Bijkomende maatregelen dringen zich op om het risico tot een aanvaardbaar niveau te herleiden. Voor deze procesfase werden aanbevelingen geformuleerd met hoge prioriteit.
midden	■	M.b.t. dit subproces werden één of meerdere risico's geïdentificeerd die de realisatie van één van de doelstellingen van het proces kunnen belemmeren. Bijkomende maatregelen kunnen overwogen worden om het huidige risiconiveau te kunnen handhaven of om het risico verder terug te dringen. Voor deze procesfase werden verbeterpunten geformuleerd met gemiddelde prioriteit.
laag	▲	M.b.t. dit subproces werden één of meerdere risico's geïdentificeerd die de realisatie van de doelstellingen van het proces niet belemmeren. Voor deze procesfase werden geen verbeterpunten geformuleerd of enkel verbeterpunten met lage prioriteit.

Audit Vlaanderen identificeerde de volgende belangrijke tekortkomingen in het beheer van het wagenpark:

- De omzendbrief uit 2013 laat ruimte voor interpretatie bij de toepassing ervan en is niet meer actueel. Bepaalde richtlijnen uit deze omzendbrief worden niet volledig nageleefd door de entiteiten. Vanaf 2015 wordt ook niet meer systematisch gerapporteerd over de toepassing van deze omzendbrief. Over de verantwoordelijkheid voor de actualisatie van deze omzendbrief en de rapportering heerst sinds de hervorming van het beleidsdomein Bestuurszaken onduidelijkheid (*aanbeveling A1*).
- Het beheer van de wagenparkgegevens verloopt binnen een meerderheid van de onderzochte entiteiten inefficiënt. De beschikbare wagenparkgegevens zijn, zowel binnen de entiteiten als op het centrale niveau, vaak onvolledig en niet up-to-date door een gebrek aan kwaliteitscontroles. De informatie-uitwisseling tussen de entiteiten en het centrale niveau wordt bemoeilijkt door het gebruik van verschillende wagenparkbeheersystemen. Een doeltreffend en efficiënt beleid en beheer van het voertuigenpark op de diverse niveaus worden hierdoor belemmerd. De aankoop van een nieuw wagenparkbeheersysteem dat volgens de beslissing van de Vlaamse regering⁵ zou moeten gebruikt worden door elke entiteit, wordt momenteel onderzocht. (*aanbeveling A2*).
- Onderhouds- en brandstofkosten worden onvoldoende opgevolgd. Bij een meerderheid van de entiteiten wordt voor het onderhoud gewerkt met de procedure van aanvaarde factuur maar worden onderhoudskosten per leverancier niet opgevolgd. Steekproefsgewijze controles tonen aan dat deze kosten soms hoger uitkomen dan 8500 euro exclusief BTW waardoor de correcte procedure betreffende overheidsopdrachten niet gevolgd wordt. Wat brandstofkosten betreft, worden de beschikbare mogelijkheden om misbruiken te detecteren (knipperlichtrapportering of een ritbeheerssysteem) onvoldoende benut waardoor mogelijk misbruik niet of laatijdig gedetecteerd wordt.
- Het gebruik van poolwagens wordt onvoldoende geregistreerd, geanalyseerd en opgevolgd met het oog op een efficiënt gebruik en het voorkomen van misbruik. Lopende pilootprojecten zoals het gebruik van een gemeenschappelijke wagenpool binnen de administratieve gebouwen in Brussel kunnen, na evaluatie, worden uitgebreid naar de andere administratieve centra met het oog op het realiseren van efficiëntiewinsten.
- Duidelijke richtlijnen en procedures met bijhorende rollen en verantwoordelijkheden met betrekking tot het wagenparkbeheer zijn binnen de onderzochte entiteiten maar ook in relatie tot de gemeenschappelijke dienstverlener vaak onvoldoende uitgewerkt en/of worden onvoldoende opgevolgd. Dit leidt tot een gebrek aan controles en opvolging met mogelijk misbruik en inefficiënties tot gevolg.
- Voor een correcte toepassing van de fiscale wetgeving betreffende het privégebruik van dienstvoertuigen of op het gebied van woon-werkverkeer zijn duidelijke richtlijnen met betrekking tot de correcte registratie van de gegevens voor de berekening van het fiscaal voordeel van alle aard en de opvolging hiervan cruciaal. Steekproefsgewijze controles toonden aan dat deze beheersmaatregelen bij een meerderheid van de onderzochte entiteiten ontbreken. Er zijn dan ook geen garanties dat de toepassing en de berekening van dit fiscaal voordeel van alle aard correct verloopt. Diverse tekortkomingen werden vastgesteld en 1 entiteit hanteerde een werkwijze die niet conform is met de geldende regelgeving en de afspraken die op het niveau van de Vlaamse overheid zijn vastgelegd.
- Voor de vervreemding van voertuigen via onlineveilingplatformen zijn onvoldoende maatregelen uitgewerkt om de onderlinge afspraken afdwingbaar te maken.

⁵ Beslissing van de Vlaamse regering van 15 juli 2016 rond het Klimaat Actieplan Mobiliteit.

Een centralisatie van het wagenparkbeheer zoals voorzien in de beslissing van de Vlaamse regering van 6 maart 2015 biedt het facilitair dienstencentrum opportuniteiten om de entiteiten te ondersteunen bij het inperken van bovenvermelde risico's. Terzelfdertijd staat het facilitair dienstencentrum ook voor een aantal belangrijke uitdagingen. Deze centrale dienstverlening brengt immers nieuwe risico's met zich mee en het is dan ook cruciaal dat de organisatiebeheersing binnen dit dienstencentrum op punt staat om deze risico's voldoende in te perken. De audit rond de aansluitingsprojecten en een audit bij een entiteit die haar dienstverlening al afneemt van dit dienstencentrum tonen aan dat op dit vlak nog verdere inspanningen moeten worden geleverd door het facilitair dienstencentrum. De volgende belangrijke tekortkomingen werden geïdentificeerd :

- Een onvoldoende gedetailleerd projectplan en een onvoldoende realistische inschatting van tijd en kosten voor de verschillende aansluitingsprojecten. Inmiddels werd hieraan door het facilitair dienstencentrum geredieerd.⁶
- Het ontbreken van Service Level Agreements (SLA's) en een rapportering naar de eindklant over de verleende dienstverlening. Tegen eind 2016 zouden deze SLA's en de bijhorende rapportering voorhanden zijn.⁷
- Onvoldoende beheersmaatregelen om de volledigheid en accuraatheid van de wagenparkgegevens van de eindklant te kunnen garanderen. Inmiddels werden hiertoe inhaalstappen gezet door het facilitair dienstencentrum.⁶
- Het niet naleven van de wetgeving overheidsopdrachten voor wat betreft onderhoudscontracten.

Daarnaast dient het dienstencentrum er zich van bewust te zijn dat de meeste geauditeerde entiteiten, erg terughoudend zijn om aan te sluiten bij de gemeenschappelijke dienstverlener ondanks de beslissing van de Vlaamse regering. Het facilitair dienstencentrum zal dan ook concreet moeten aantonen dat de centrale dienstverlening een toegevoegde waarde heeft voor de entiteiten en de vooropgestelde doelstellingen rond efficiëntieverhoging en een verbeterde dienstverlening worden behaald.

Om aan de diverse geïdentificeerde tekortkomingen met betrekking tot het wagenparkbeheer tegemoet te komen formuleerde Audit Vlaanderen verschillende entiteitspecifieke aanbevelingen en/of verbeterpunten in de 7 individuele auditrapporten. Actieplannen om deze tekortkomingen op korte termijn te remediëren, werden uitgewerkt. Naast deze entiteitspecifieke aanbevelingen formuleert Audit Vlaanderen nog 2 organisatiebrede aanbevelingen die belangrijk zijn met het oog op een doeltreffend en efficiënt wagenparkbeheer binnen de Vlaamse overheid :

- De actualisatie van de omzendbrief betreffende de verwerving en vervreemding, het gebruik en het beheer van dienstvoertuigen uit 2013. Bij deze actualisatie wordt rekening gehouden met de beslissingen van de Vlaamse regering betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke dienstverlening en het Klimaat Actieplan Mobiliteit;
- De ontwikkeling van een wagenparkbeheersysteem dat beschikt over de nodige functionaliteiten om enerzijds een professioneel wagenparkbeheer te voeren maar dat anderzijds ook toelaat het globale voertuigenpark, de richtlijnen uit de omzendbrief en de doelstellingen van het Klimaat Actieplan Mobiliteit efficiënt op te volgen.

---

⁶ Rapportering opvolging aanbevelingen bij Het Facilitair Bedrijf, Aanbevelingen met uiterste streefdatum 30/09/2016. Rapport van 30 november 2016.

⁷ Cf. Actieplan verkregen van Het Facilitair Bedrijf naar aanleiding van de geformuleerde aanbevelingen uit de de audit rond de aansluitingsprojecten bij het facilitair dienstencentrum (auditrapport 1601 005 van 14 juli 2017)

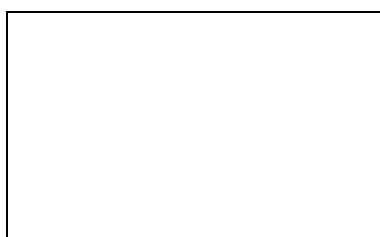
Het ontwerprapport werd in eerste instantie besproken met Het Facilitair Bedrijf op 16/12/2016 en Informatie Vlaanderen op 20/12/2016 en nadien toegelicht op het Voorzitterscollege van 19/01/2017. Een managementreactie en actieplan werden toegevoegd aan dit rapport.

Inge Blauwhoff,
Senior Auditor

Jo Fransen,
Manager-auditor

Eddy Guilliams,
Administrateur-generaal

DETAILVASTSTELLINGEN AANBEVELINGEN

De omzendbrief m.b.t. dienstvoertuigen

- **De omzendbrief m.b.t. dienstvoertuigen is niet meer actueel en laat ruimte voor interpretatie bij de toepassing ervan**

Situering

Organisatiebrede richtlijnen en voorwaarden betreffende de verwerving en vervreemding, het gebruik en het beheer van dienstvoertuigen zijn vastgelegd in de omzendbrief BZ/2013/3, goedgekeurd door de Vlaamse regering op 6 juni 2013.

De omzendbrief beschrijft volgende verwervingsvoorwaarden:

- Een minimale ecoscore, bepaald per klasse van dienstvoertuigen.
- Een maximumaankoop- en huurprijs, bepaald per klasse van dienstvoertuigen.
- Het stimuleren van extra milieuvriendelijke voertuigen (klasse 0 tot 9 en 11)
  - 25% van de verwervingen per jaar hebben een minimale ecoscore 72
  - 5% van de verwervingen per jaar bestaat in elektrische of plug-in hybride voertuigen. Deze norm geldt VO-breed, Om deze doelstelling te realiseren maken entiteiten daartoe afspraken in de Managementcomités en/of in het College van Ambtenaren Generaal.
- Zuinige en stille banden : voor rolgeluidemissie klasse 1 of 2, voor energie-efficiëntie klasse A, B of C.

Op 15 juli 2016 heeft de Vlaamse regering, in het kader van het Klimaatplan, een Actieplan Mobiliteit goedgekeurd (verder Klimaat Actieplan Mobiliteit). Het actieplan beoogt een reductie met 40% van de CO₂-emissies ten gevolge van brandstofverbruik in dienstvoertuigen. De Vlaamse regering trekt hiermee de kaart van een transitie richting elektrificatie en de verdere ontdieseling van het wagenpark van de Vlaamse Overheid.

Vaststellingen

Aanpassing en actualisatie van de omzendbrief

De omzendbrief voorziet een jaarlijkse herijking en aanpassing van de verwervingsvoorwaarden. Sinds de inwerkingtreding van de omzendbrief in juni 2013 werd geen aanpassing doorgevoerd. Daarnaast is de huidige omzendbrief niet meer actueel n.a.v. de herstructurering binnen het beleidsdomein Bestuurszaken alsook de recente beslissing van de Vlaamse regering m.b.t. het Klimaat Actieplan Mobiliteit.

Door deze herstructurering is het momenteel ook niet meer duidelijk wie verantwoordelijk is voor de gegevensverzameling en analyse en de beleidsadviserende taken m.b.t. de omzendbrief.

Evaluatie van de toepassing van de verwervingsvoorwaarden uit de omzendbrief

Naar aanleiding van de uitgevoerde auditopdrachten is Audit Vlaanderen nagegaan in welke mate de geauditeerde entiteiten rekening houden met een aantal verwervingsvoorwaarden zoals opgenomen in de omzendbrief.

- ***De minimale ecoscores worden gerespecteerd***
Uit een steekproefsgewijze controle blijkt dat de minimale ecoscores waaraan de dienstvoertuigen moeten voldoen, worden gerespecteerd.
- ***Eén raamcontract overschrijdt de maximum aankooprijks***
N.a.v. een steekproefsgewijze controle van de maximaaankooprijzen van een dienstvoertuig werd vastgesteld dat bij één, door Het Facilitair Bedrijf aangeboden raamcontract voor de aankoop van kleine bestelwagens, de maximale aankooprijks wordt overschreden. Het respecteren van de maximum aankooprijzen bij raamcontracten in beheer bij het facilitair dienstencentrum verdient extra aandacht. Bij twee van de geauditeerde entiteiten die hoofdzakelijk beroep doen op de raamcontracten voor aankoop van wagens wordt bv. ook geen verdere controle meer uitgevoerd op het respecteren van de verwervingsvoorwaarden.
- ***De 25% norm wordt globaal genomen gerespecteerd (zie tabel 2 onderaan)***
Voor de norm van 25% van de verwervingen met een minimale ecoscore 72 werd een controle uitgevoerd voor het totaal van de nieuwe aankopen per entiteit in 2014 en 2015. Voor de 6 geauditeerde entiteiten samen werd deze norm gerespecteerd. Zo voldoet 42% van de aankopen in 2014 en 39% van de aankopen in 2015 aan de norm. Eén entiteit schiet in positieve zin uit met 100% van de aankopen die voldoen.
- ***De 5% norm wordt niet gerespecteerd (zie tabel 2 onderaan)***
Voor de norm van 5% van de verwervingen elektrisch of plug in hybride werd eveneens een controle uitgevoerd voor het totaal van de nieuwe aankopen per entiteit in 2014 en 2015. Deze norm werd niet gerespecteerd voor de 6 geauditeerde entiteiten samen. In 2014 werden op 131 aangekochte wagens, 3 elektrische en 1 plug in hybride aangekocht (3%). In 2015 werd op 124 aangekochte wagens geen enkele elektrische of plug in hybride voertuig aangekocht.

Een aantal factoren bemoeilijken evenwel de interpretatie van deze norm.

- Deze norm geldt VO-breed. Voor de realisatie van deze norm werden echter geen afspraken gemaakt door de entiteiten, zoals voorzien in de omzendbrief. Bij gebrek hieraan is het voor interpretatie vatbaar om een entiteit aan te spreken op de niet-realisatie van de norm.
- Het is onduidelijk of entiteiten die minder dan 20 nieuwe aangekochte voertuigen per jaar hebben, ook gevat worden door deze norm. Van de 6 geauditeerde entiteiten hebben maar 2 entiteiten meer dan 20 aangekochte wagens die in aanmerking komen (m.u.v. klasse 10, 12 en 13).
- De omzendbrief vermeldt dat in eerste instantie wordt getracht om deze maatregel te realiseren in de voertuigklasse “stadswagen” (klasse 4). In de tabel in bijlage van de omzendbrief staat evenwel aangegeven dat de norm van toepassing is op de voertuigklassen 0 tot 9 en 11. Enkel de aankopen in klassen 10, 12 en 13 worden in deze optiek niet gevat. Bij de controle van deze norm werd uitgegaan van deze laatste bepaling.

25% norm en 5% norm in 2015	Totaal aantal dienstvoertuigen aangekocht in 2015 (m.u.v. klasse 10, 12 en 13)	Totaal aantal dienstvoertuigen ecoscore > 72	% aankopen > ecoscore 72 Norm = 25%⁸	Totaal aantal dienstvoertuigen elektrisch of plug in hybride	% aankopen elektrisch of plug in hybride Norm = 5%
Departement LNE	23	23	100%	0	0%
Vlaamse Milieumaatschappij	3	2	67%	0	Geen verplichting?
Vlaamse Belastingdienst	10	0	0% ⁹	0	Geen verplichting?
Agentschap Wegen en Verkeer	69	19	27,5%	0	0%
De Scheepvaart	13	3	23,1% ⁸	0	Geen verplichting?
Agentschap Natuur en Bos	6	1	17% ⁸	0	Geen verplichting?
Totaal	124	48	39%	0	0%

Tabel 2 – respecteren van de 25%-norm en 5% norm in 2015 per geauditeerde entiteit

Aanbeveling 1 Actualiseer de omzendbrief betreffende de verwerving en vervreemding, het gebruik en het beheer van dienstvoertuigen uit 2013. Bij deze actualisatie wordt rekening gehouden met de beslissingen van de Vlaamse regering betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke dienstverlening en het Klimaat Actieplan Mobiliteit.

⁸ De omzendbrief schrijft voor dat 1 voertuig met minimale ecoscore 72 dient aangekocht te worden per 4 verwervingen. Indien men bv. 7 wagens aankoopt binnen de voorzien klassen, volstaat het bijgevolg om 1 voertuig met minimale ecoscore 72 aan te kopen (of 14%). Op die manier heeft men niet noodzakelijk 25% van de aankopen nodig om aan de norm te voldoen. De Scheepvaart en ANB voldoen bijgevolg aan de norm.

⁹ Vlabeel geeft aan dat gelet op de functie-specifieke noden (o.m. kilometerheffing) in 2015 niet kon geopteerd worden voor een hybridevoertuig of een voertuig van meer dan 72 ecoscore binnen het raamcontract. Om die reden werd in 2014 wel maximaal ingezet op hybridevoertuigen, daar waar dit functiegericht kon ingezet worden. In 2014 kocht Vlabeel 8 voertuigen met een ecoscore >72. Op een totaal van 13 dienstvoertuigen aangekocht in 2014 (m.u.v. klasse 10, 12 en 13), voldeed toen 68% van de aankopen aan deze norm.

Dataregistratie en opvolging

- **Er is onvolledige dataregistratie en kwaliteitscontrole van gegevens m.b.t. het wagenpark. De wagenparkgegevens op Vlaams niveau zijn niet volledig en niet actueel.**

Situering

De omzendbrief BZ/2013/3 bepaalt dat de relevante gegevens over de dienstvoertuigen van de entiteiten die onder de omzendbrief vallen, worden opgenomen in een gemeenschappelijke databank, die door het Departement Bestuurszaken beheerd wordt. Het doel van de databank is om:

- de verschillende normen voor gebruik, kosten, milieu, enz. op een kwaliteitsvolle manier te kunnen volgen.
- Op elk moment antwoorden te kunnen geven op vragen vanuit het politieke niveau, zonder de entiteiten daarover afzonderlijk om inlichtingen te hoeven vragen.

In het Klimaat Actieplan Mobiliteit, op 15 juli 2016 goedgekeurd door de Vlaamse regering, is bepaald dat elke entiteit vanaf 2017 gebruik maakt van de centrale wagenparkbeheerstool van Het Facilitair Bedrijf. De centrale tool moet het mogelijk maken om de gegevenskwaliteit van het wagenpark te verbeteren en de doelstellingen goed te monitoren, op te volgen en waar nodig in te grijpen.

Vaststellingen

Registratie en rapportering van wagenparkgegevens op Vlaams niveau

Om te voldoen aan de rapporteringsverplichting, organiseerde het agentschap Informatie Vlaanderen¹⁰ jaarlijks een bevraging van de entiteiten m.b.t. hun wagenpark. De gegevens worden geregistreerd in een BI (business intelligence) rapporteringstool en voor het grote publiek ontsloten via publicatie op de site Vlaanderen.be/bedrijfsinformatie. De laatste bevraging en rapportering betreffen de wagenparkgegevens van 2014 (situatie wagenpark op 31/12/2014).

Audit Vlaanderen vergeleek het totaal aantal wagens op niveau van de entiteit tussen enerzijds de gegevens die voor het wagenpark op datum van 31/12/2014 zijn opgenomen op vlaanderen.be en anderzijds de gegevens die de 6 geauditeerde entiteiten ons bezorgden m.b.t. hun wagenpark, stand van zaken 31/12/2014.

De gegevens voor het aantal nieuwe dienstvoertuigen, aangeschaft in 2014, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

---

¹⁰ Tot 2014 organiseerde het departement Bestuurszaken de bevraging. De laatste bevraging d.d. 28/9/15 ging uit van het departement Informatie Vlaanderen, de entiteit die n.a.v. de reorganisatie van het beleidsdomein Bestuurszaken deze taak heeft opgenomen in 2015.

Totaal aantal nieuwe dienstvoertuigen 2014	Zoals bezorgd door de geauditeerde entiteiten i.k.v. de auditopdracht	Zoals vermeld op vlaanderen.be/bedrijfsinformatie	Verskil	Verskil %
Departement LNE	34	46	12	35%
Vlaamse Milieumaatschappij	26	41	15	58%
Vlaamse Belastingdienst	13	12	-1	8%
Agentschap Wegen en Verkeer	60	11	-49	82%
De Scheepvaart	20	20	0	/
Agentschap Natuur en Bos	27	47	20	74%
Totaal	180	177	-3	

Tabel 3 – Totaal aantal nieuwe dienstvoertuigen 2014 per geauditeerde entiteit

Op basis van de vaststellingen gedaan in het kader van deze thema-audit kunnen 3 factoren de afwijkende cijfergegevens bij 5 van de 6 entiteiten verklaren:

1. De entiteiten geven niet correcte gegevens door aan het departement Bestuurszaken/Informatie Vlaanderen. Bij 3 van de 6 audits m.b.t. wagenparkbeheer werd vastgesteld dat niet correcte gegevens werden gerapporteerd.
2. Het departement Bestuurszaken/Informatie Vlaanderen hanteert een verschillende interpretatie van 'nieuwe wagens jaar x' voor de rapportering dan de entiteit. Zo heeft VMM in 2013 14 wagens gerapporteerd als nieuwe wagens 2013, aangezien ze werden aangekocht op het budget 2013. Deze wagens werden in gebruik genomen begin 2014. Het departement Bestuurszaken/Informatie Vlaanderen heeft deze 14 wagens niet gerapporteerd als nieuwe wagens in 2013 maar wel in 2014. Deze werden, op basis van de ingebruikname in 2014, bijgeteld bij de 'nieuwe wagens 2014'. Samen met 1 dubbeltelling verklaart dit het verschil van 15 wagens (58%) t.o.v. de 26 door VMM gerapporteerde nieuwe wagens 2014.
3. We stelde één onregelmatigheid vast bij de verwerking van de gegevens van ANB door het departement Bestuurszaken/Informatie Vlaanderen. Vlaanderen.be toont hier bijkomend 20 voertuigen die in 2015 werden aangekocht.

Bovenstaande vaststellingen tonen het belang aan van een goede definiëring van en afstemming over de te rapporteren gegevens, alsook het uitvoeren van een bijkomende kwaliteitscontrole.

De laatste rapportering, m.b.t. de cijfers 2014 is pas in januari 2016 gepubliceerd. N.a.v. de reorganisatie van het beleidsdomein Bestuurszaken wordt gekeken om in de toekomst deze taak toe te wijzen aan Het Facilitair Bedrijf. Het is momenteel onduidelijk wanneer de gegevens m.b.t. het wagenpark van de Vlaamse Administratie voor 2015 en 2016 beschikbaar zullen zijn.

De niet tijdige, correcte en volledige registratie van wagenparkgegevens in het wagenparkbeheersysteem van de entiteiten leidt tot onbetrouwbare gegevens op entiteitsniveau.

2 entiteiten hebben een gegevensbeheer dat voldoende garanties biedt voor een tijdige, correcte en volledige registratie van wagenparkgegevens. Hiertoe worden zowel excel als een specifieke softwaretoepassing gebruikt.

De entiteit met het grootste wagenpark maakt gebruik van het wagenparkbeheersysteem Archibus, aangeboden door Het Facilitair Bedrijf. In dit wagenparkbeheersysteem ontbreken momenteel enkele belangrijke functionele mogelijkheden¹¹. Door een gebrek aan overkoepelende kwaliteitscontrole kan de juistheid en volledigheid van de wagenparkgegevens onvoldoende worden gegarandeerd.

Bij 3 entiteiten werden onvoldoende maatregelen vastgesteld om een kwaliteitsvol gegevensbeheer te kunnen garanderen. De nodige kwaliteitscontrole op de geregistreerde gegevens ontbrak.

Aanbeveling 2

Ontwikkel een wagenparkbeheersysteem dat beschikt over de nodige functionaliteiten om enerzijds een professioneel wagenparkbeheer te voeren maar dat anderzijds ook toelaat het globale voertuigenpark, de richtlijnen uit de omzendbrief en de doelstellingen uit het Klimaat Actieplan Mobiliteit efficiënt op te volgen.

---

¹¹ Het is niet mogelijk om een zoekactie uit te voeren naar de titularis van een wagen. Verder is rapportering over de onderhoudskosten enkel mogelijk per wagen. Op het moment van de audit was Archibus niet gekoppeld aan de applicatie van de brandstofleverancier. Er wordt ook geen herinneringen uitgestuurd voor tijdige keuring of periodiek onderhoud.

MANAGEMENTREACTIE

Managementreactie van Het Facilitair Bedrijf

versie 31 januari 2017

In de nota aan de Vlaamse Regering met het referentiekader voor de drie gemeenschappelijke dienstencentra is opgenomen dat de doelstelling een efficiënte, kwaliteitsvolle en kostenbesparende organisatie van de ondersteunende taken en functies is. Dit vereist een partnerschap tussen alle betrokken partijen waarbij wederzijds vertrouwen, transparantie en het zoeken naar gemeenschappelijke belangen centraal staan. Alle partijen streven naar continue verbetering en staan open voor het geven en ontvangen van constructieve feedback.

Van de 9 afstemmingstrajecten in het stappenplan aansluitingen Facilitaire end-to-end dienstverlening, die in deze nota aan de Vlaamse Regering zijn opgenomen, zijn 5 trajecten afgerond en 2 in de eindfase. De laatste 2 trajecten verlopen met vertraging ten opzichte van de oorspronkelijke planning. In het voorjaar 2017 wordt een evaluatie van de gemeenschappelijke dienstencentra op het voorzitterscollege geagendeerd.

Een van de facilitaire dienstverleningen die het facilitair dienstencentrum van de MOD's overneemt betreft het wagenparkbeheer. Voor de kwaliteit van de vlootgegevens is Het Facilitair Bedrijf afhankelijk van de aangeleverde gegevens. Met het oog op het verbeteren van de juistheid en de volledigheid van de vlootgegevens werden een aantal acties ondernomen. In het huidige systeem Archibus werd een standaard, grotendeels geautomatiseerde, rapportering over het brandstofverbruik en de onderhoudskosten uitgewerkt. De laatste historische data (vanaf 01/01/2016 tot heden) voor alle klanten die afnemen van het dienstencentrum voor hun wagenparkbeheer werden hiervoor ingevoerd en gecontroleerd. Om de juistheid en de volledigheid van de vlootgegevens te garanderen werden exports van de databank door verschillende personeelsleden van het team nagekeken. Dankzij deze rapportering kunnen de klanten van het facilitair dienstencentrum de evolutie van hun kosten m.b.t. hun wagenpark in de loop van het jaar opvolgen, alsook de totalen vergelijken met de voorgaande jaren. Voor de vervanging van Archibus, wordt gewerkt aan een nieuwe tool om het voertuigenpark te beheren, met een uitgebreidere set van functionaliteiten en o.a. een set van controlerapporten om de juistheid en de volledigheid van de vlootgegevens verder verbeteren.

Een ontwerp omzendbrief betreffende de verwerving en vervreemding, gebruik en beheer van dienstvoertuigen, ter vervanging van de omzendbrief BZ 2013/3 van 13 juni 2013 is opgemaakt. Dit ontwerp doorloopt momenteel een afstemmingstraject op administratief en politiek niveau. O.a. de strategische doelstelling rond milieuzorg wordt uitgebreid naar 'milieuzorg en duurzaamheid' waarbij de elementen uit het actieplan mobiliteit van het klimaatplan werden opgenomen, zoals de duidelijke keuze voor een ontdieseling en verdere elektrificatie van het wagenpark van de Vlaamse overheid, de berekening van de 'total cost of ownership', ecoscores volgens de indeling in de voertuigklasse, ...

De twee aanbevelingen voor Het Facilitair Bedrijf uit het overkoepelend rapport worden in de loop van 2017 gerealiseerd. Van het individuele rapport heeft Het Facilitair Bedrijf al drie van de vier aanbevelingen gerealiseerd en zal de laatste, zoals voorzien, ook in 2017 afgerond worden. De geauditeerde entiteiten dienen de hun toegewezen aanbevelingen zelf te realiseren en kunnen, daar waar het facilitaire dienstencentrum hun kan ondersteunen, hiervoor beroep doen op Het Facilitair Bedrijf.

AANBEVELINGENTABEL

Nr.	Aanbeveling	Streefdatum	Verantwoordelijke/ initiator	Actieplan of opmerkingen
A1	Actualiseer de omzendbrief betreffende de verwerving en vervreemding, het gebruik en het beheer van dienstvoertuigen uit 2013. Bij deze actualisatie wordt rekening gehouden met de beslissingen van de Vlaamse regering betreffende de oprichting van de gemeenschappelijke dienstverlening en het Klimaat Actieplan Mobiliteit.	31/03/2017	Peggy Excelmans	De actualisatie van de omzendbrief is lopende. Hierbij wordt rekening gehouden de door de Vlaamse Regering goedgekeurde plannen met betrekking tot het klimaat (het klimaatplan) en de engagementen met betrekking tot mobiliteit hieromtrent.
A2	Ontwikkel een wagenparkbeheersysteem dat beschikt over de nodige functionaliteiten om enerzijds een professioneel wagenparkbeheer te voeren maar dat anderzijds ook toelaat het globale voertuigenpark, de richtlijnen uit de omzendbrief en de doelstellingen uit het Klimaat Actieplan Mobiliteit efficiënt op te volgen.	30/09/2017	Inge Lynen	Project Wagenpark is lopende en heeft als doel: <ul style="list-style-type: none"> • Bepalen en beschikbaar maken van de nodige functionaliteiten voor het wagenparkbeheer in de Vlaamse overheid. • Datastandaardisatie binnen de Vlaamse overheid i.v.m. data over het wagenpark. • Gebruik van bestaande informatie van andere databronnen • Centraliseren van de informatie voor rapporteringsdoeleinden over het wagenpark van de volledige Vlaamse overheid. • Verhoging automatisering ter verbetering van de datakwaliteit

Nr.	Aanbeveling	Streefdatum	Verantwoordelijke/ initiator	Actieplan of opmerkingen
				Fase 1 is de definitie en afbakening. Deze loopt van september tot en met december 2016. Fase 2 is de analyse en bouw en start in januari 2017. Fase 3, implementatie, is voorzien tegen de zomer 2017.

BIJLAGE 1: BESCHRIJVING VAN DE OPDRACHT

SITUERING

Het eigen wagenpark van de Vlaamse overheid omvat volgens de laatste gegevens 3.795 voertuigen¹ in beheer bij de entiteiten van de verschillende beleidsdomeinen. Voor het stroomlijnen van het wagenparkbeheer binnen de Diensten van de Vlaamse overheid is de omzendbrief BZ/2013/3 betreffende de verwerving en vervreemding, het gebruik en het beheer van dienstvoertuigen² van toepassing.

Het wagenparkbeheer is tevens, als onderdeel van de facilitaire dienstverlening, onderhevig aan de centralisatie van ondersteunende diensten¹². Het facilitair dienstencentrum is in ontwikkeling en volgt een gefaseerd aansluitingstraject, waarbij de aansluiting van de laatste beleidsdomeinen is voorzien op 1 januari 2017¹³.

Op 8 december 2015 keurde het auditcomité van de Vlaamse administratie de opstart van een thema-audit rond wagenparkbeheer goed.

AUDITDOELSTELLING

Met deze thema-audit wil Audit Vlaanderen bijdragen tot een beter wagenparkbeheer binnen de Vlaamse administratie. Een thema-audit licht een horizontale of transversale materie door binnen de volledige Vlaamse administratie, dit in tegenstelling tot andere soorten auditopdrachten die zich voornamelijk richten tot één bepaalde entiteit en/of proces.

In het kader van deze thema-audit wordt een antwoord gegeven op de onderstaande auditvragen:

- In welke mate verloopt het aansluitingstraject van de 'facilitaire end-to-end dienstverlening', specifiek voor het wagenparkbeheer, projectmatig en zijn de nodige beheersmaatregelen aanwezig om de risico's verbonden aan het transitietraject in te perken?
- In welke mate zijn de nodige beheersmaatregelen aanwezig om de risico's m.b.t. de verwerving, het gebruik en de vervreemding van dienstwagens in te perken?

AUDITAANPAK EN -REIKWIJDTE

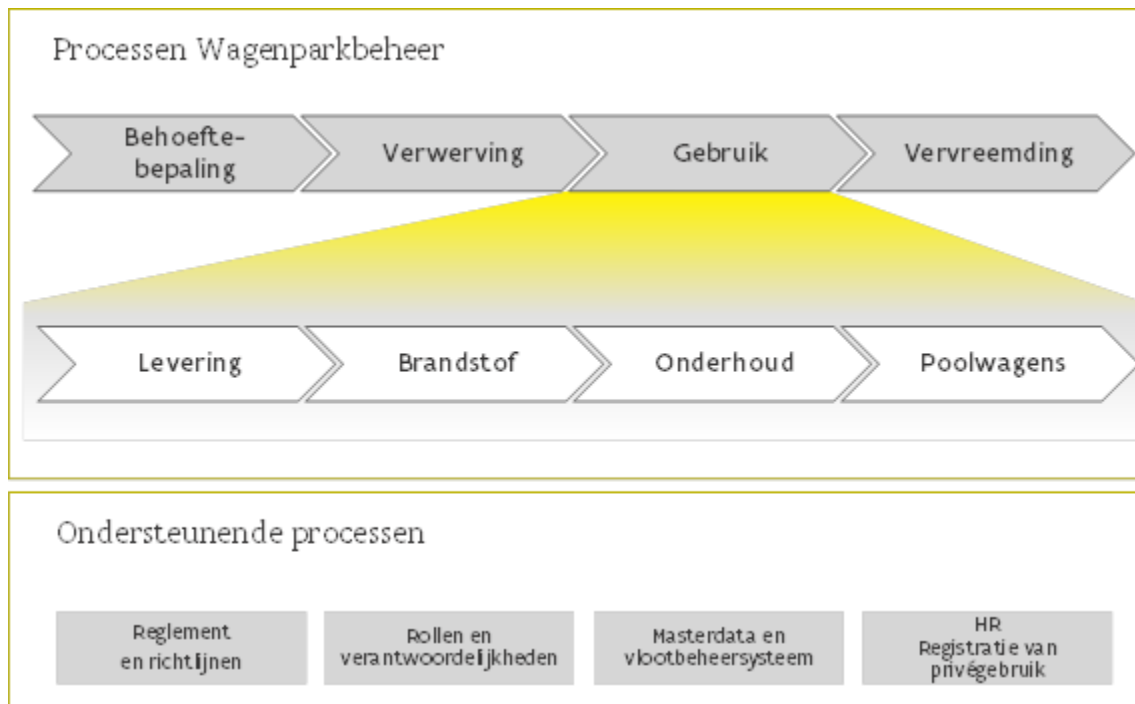
Voor het beantwoorden van de eerste auditvraag werd in de periode februari t.e.m. april 2016 een audit uitgevoerd bij Het Facilitair Bedrijf. Een controleprogramma werd uitgewerkt o.b.v. het controleprogramma gehanteerd bij de thema-audit projectmanagement.

---

¹² Op 6 maart 2015 keurde de Vlaamse regering de oprichting van de drie gemeenschappelijke dienstencentra: boekhouding, personeelsadministratie en facilitaire ondersteuning goed.

¹³ Rapportering aan het Voorzitterscollege van 21 april 2016.

Voor het beantwoorden van de tweede auditvraag werd in de periode februari t.e.m. augustus 2016 een audit uitgevoerd bij 6 entiteiten van de Vlaamse administratie, die samen ongeveer 45% van het totale wagenpark binnen de Vlaamse overheid beheren. Een controleprogramma werd uitgewerkt als kader voor het uitvoeren van deze 6 audits. Het controleprogramma is opgebouwd rond de processtappen van wagenparkbeheer. Onderstaande figuur geeft weer welke procesfasen en ondersteunende processen binnen de reikwijdte van deze auditopdrachten vallen.

Figuur 1 – reikwijdte thema-audit wagenpark

Buiten de reikwijdte valt:

- Toepassing van de wetgeving overheidsopdrachten bij aankoop van voertuigen;
- Schade;
- Verzekeringen;
- Boetes;
- Correcte financiële verwerking van de kosten.

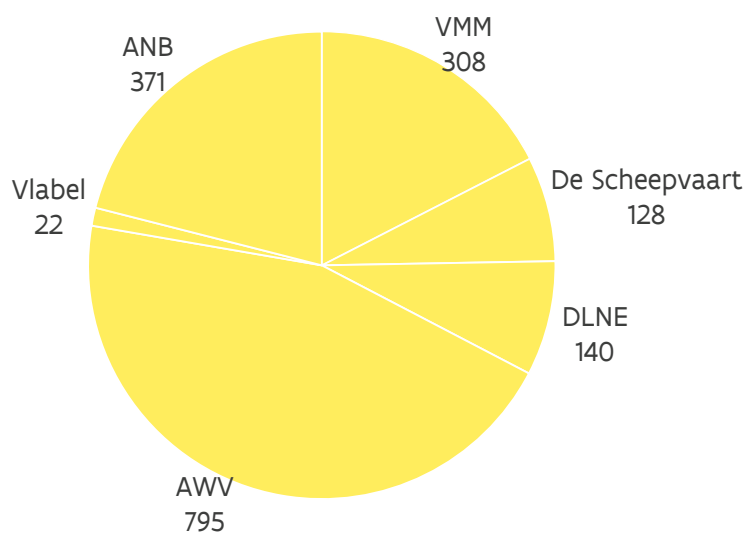
Het controleprogramma werd uitgetest n.a.v. een pilootauditopdracht bij het Departement LNE (1601 007). Op basis van de pilootauditopdracht werd het controleprogramma geëvalueerd en bijgestuurd. Nadien werd de thema-audit uitgerold naar vijf andere entiteiten:

1. De Vlaamse Milieumaatschappij (1601 006)
2. Agentschap Wegen en Verkeer (1601 008)
3. De Scheepvaart (1601 009)
4. De Vlaamse Belastingdienst (1601 011)
5. Agentschap Natuur en Bos (1601 018)

Voor de selectie van de entiteiten (piloot en uitrol) van deze thema-audit werden de volgende criteria gehanteerd:

- Aantal dienstwagens in het wagenpark
- Diverse type dienstwagens
- Afname van het het facilitair dienstencentrum

De 6 geauditeerde entiteiten beheren samen een wagenpark van 1.765 voertuigen, of 46% van het totale wagenpark van de Vlaamse overheid¹⁴. De omvang van het wagenpark per entiteit is weergegeven in onderstaand diagram.

Figuur 2 –aantal dienstvoertuigen per geauditeerde entiteit

Per audit werd een rapport opgemaakt waarin de belangrijkste verbeterpunten werden opgenomen. Op basis van de bevindingen uit de individuele auditopdrachten werd voorliggend globaal rapport uitgewerkt. Hierin worden op overkoepelend niveau vaststellingen en aanbevelingen voor een beter wagenparkbeheer binnen de Vlaamse administratie geformuleerd.

¹⁴ Gegevens die de 6 geauditeerde entiteiten ons bezorgden m.b.t. hun wagenpark, stand van zaken 31/12/2014.

BIJLAGE 2: VERZENDLIJST

Het rapport wordt verstuurd naar:

De voorzitter van het voorzitterscollege

De heer Martin Ruebens   Secretaris-generaal Departement Kanselarij en Bestuur

De leidend ambtenaren van de entiteiten die gevat werden door deze thema-audit

De heer Frank Geets   Administrateur-generaal van 'Het Facilitair Bedrijf'

De heer Jean-Pierre Heirman   Secretaris-generaal van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie

De heer Philippe D'Hondt   Administrateur-generaal van de Vlaamse Milieumaatschappij

De heer Tom Roelants   Administrateur-generaal van het Agentschap Wegen en Verkeer

De heer David Van Herreweghe   Administrateur-generaal van de Vlaamse Belastingdienst

De heer Chris Danckaerts   Gedelegeerd bestuurder nv De Scheepvaart

Mevrouw Marleen Evenepoel   Administrateur-generaal van het Agentschap Natuur en Bos

De bevoegde ministers van de entiteiten die gevat werden door deze thema-audit

De heer Bart Tommelein   Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

Mevrouw Liesbeth Homans   Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

De heer Ben Weyts   Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Mevrouw Joke Schauvliege   Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

De minister bevoegd voor interne audit

De heer Geert Bourgeois   Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

De leden van het Auditcomité van de Vlaamse Administratie

De onafhankelijke leden

De heer Luc Discry   Voorzitter van het Auditcomité en onafhankelijk deskundige

De heer Jean-Pierre Bostoën   Onafhankelijke deskundige

Mevrouw Saskia Van Uffelen   Onafhankelijke deskundige

Mevrouw Diane Breesch   Onafhankelijke deskundige

De vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering

Mevrouw Miet Vandersteegen   Raadgever van de minister-president van de Vlaamse Regering

De heer Martin Ruebens   Secretaris-generaal Departement Kanselarij en Bestuur

De heer Sas van Rouveroj van Nieuwaal   Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering

De secretaris van het Auditcomité

De heer Guido Collin   Adviseur Departement Kanselarij en Bestuur

Het Rekenhof

De heer Ignace Desomer   Voorzitter van het Rekenhof

COLOFON

Uitgave januari 2017

Uitgever: Eddy Guilliams, administrateur-generaal Audit Vlaanderen, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel

Meer info over Audit Vlaanderen kunt u terugvinden op www.auditvlaanderen.be.